

N:o 11.

Ank. till Riksd. Kansli den 4 April 1881, kl. 3 e. m.

Konstitutions-Utskottets Utlåtande, i anledning af motion om ändring af § 72 Regeringsformen.

Uti en inom Första Kammaren väckt motion, N:o 44, hvilken blifvit till Utskottets behandling öfverleinnad, har Herr *Hans Forssell*, med erinran om den uti Regeringsformens § 72 intagna föreskrift, att »Riksbanken förblifver under Riksdagens egen garanti och vård, så att den ostörd må förvaltas af de fullmäktige, Kamrarne dertill förordna, *efter de Ordningar, Stadgar och Reglementen, hvilka redan gjorda äro eller vidare af Riksdagen göras kunna*», anført, att till de ordningar och stadgar, efter hvilka Riksdagens Fullmäktige hade att förvalta Riksbanken, hörde äfven lagen för Rikets Ständers Bank af den 1 Mars 1830 med deruti sedermera vidtagna förändringar. Då denna lag föreskrefve, att banken skulle, när så påfordrades, sina sedlar med svenskt silfver (numera guld-) mynt inlösa efter den grund Konung och Riksdag faststält, att grundfonden skulle vara trettio och reservfonden fem millioner kronor, samt att för hvarje halfår skulle inom en månad efter förloppet deraf en öfersigt af bankens ställning offentliggöras, så kunde Herrar Fullmäktige icke underlåta att ställa sig dessa föreskrifter till efterrättelse, och såvidt som lagens egen förklaring finge gälla, att ändring i densamma ej kunde ske utan i den ordning § 87 Regeringsformen stadgade, borde icke heller en af Riksdagen ensam gifven föreskrift om sedelinlösningens upphörande, om grundfondens minskning, eller om banksekretessens återinförande af dem åtlydas. Då det emellertid kunde tänkas möjligt, att grundlagstadgandets helgd kunde åberopas gent emot en civillag, och en ensidig tolkning af den 72 §:s stadganden skulle kunna

gifva anledning till den uppfattningen, att Riksdagen ensam bestämde äfven öfver de viktiga hufvudgrunder för Riksbankens förvaltning och hela landets penningväsende, som i lagen för Rikets Ständers Bank innefattades, men det vore af största vikt, att all tvekan härutinnan undanröjdes och att sjelfva grundvalarne för rikets penningväsende äfven i grundlagen erkändes betryggade genom den helgd, som formerna för en lags stiftande förlänade, hemställer motionären, att § 72 Regeringsformen måtte erhålla följande lydelse:

»Riksbanken förblifver under Riksdagens egen garanti och vård, så att den ostörd må förvaltas af de Fullmäktige, Kamrarne dertill förordna, *efter den för Riksbanken nu eller framdeles gällande lag* samt efter de ordningar, stadgar och reglementen, hvilka redan gjorda äro eller vidare af Riksdagen göras kunna. Riksdagen allena eger rätt att genom banken utgifva sedlar, som för mynt i riket må erkännas. Dessa sedlar skola vid anfordran, efter deras lydelse, med silfver eller guld af banken inlösas».

Ifrågavarande framställning är, såsom af det föregående synes, hufvudsakligen föranledd af farhågan, att Riksdagen genom en ensidig tolkning af § 72 Regeringsformen skulle kunna tillvälla sig ett obehörigt inflytande på lagstiftningen angående Riksbankens förvaltning och derigenom äfven på landets penningväsende. Då emellertid i betraktande tages, att den af motionären åberopade lagen af den 1 Mars 1830, jemte det den i inledningen uttryckligen innehåller, att densamma tillkommit genom ständernas och Konungens gemensamma beslut, i § 7 innefattar den ovilkorliga föreskrift, att lagen borde, såsom allmän civillag, ej anorlunda ändras, än på sätt i Regeringsformens 87 § vore stadgadt, och skulle i afseende å verkställigheten ega samma kraft och verkan, som öfrige gällande lagar, lärer det vara obestriddigt, att sagda lag blifvit såsom sådan omgärdad med all den helgd, som genom nyss åberopade grundlagsparagraf kan åt allmän lag förlänas, och att således icke ringaste tvifvel bör uppstå, att densamma, såvidt det af klara och tydliga bestämningar må bero, måste vara skyddad mot hvarje försök af den ena statsmakten att utan den andras medverkan deruti göra någon ändring. Men anförde § 7 innehåller derjemte, att alla stadgar och reglementen angående Riksbankens rörelse och förvaltning skola upprättas i noggrann öfverensstämmelse med de i lagen fastställda grunder, och vid nu anförda förhållanden lärer väl icke få antagas, att Riksdagen skulle, i strid med dessa alldeles otvetydiga stadganden, begagna den honom

uti § 72 Regeringsformen förbehållna rättighet att för Riksbankens förvaltning utfärda ordningar, stadgar och reglementen på sådant sätt, att derigenom någon ändring vidtoges i den meranämnda lagen af den 1 Mars 1830. De förändringar, densamme efter nämnda tidpunkt undergått, hafva också tillkommit i full enlighet med ofvan berörda stadganden, och, såvidt Utskottet är känt, har icke heller i öfrigt under den långa tidrymd, lagen egt bestånd, något försök i motsatt riktning blifvit gjordt.

Med stöd af nu anförda skäl hemställer Utskottet,

att Herr Hans Forssells ifrågavarande motion icke måtte föranleda någon Riksdagens åtgärd.

Stockholm den 4 April 1881.

På Utskottets vägnar:

MAGNUS HALLENBORG.
